

ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΗ ΜΟΣΧΟΒΑΚΗ

Σαν να μην άλλαξε τίποτα από τότε...

ΠΕΜ. 3.1.1980

Γραμμένο πριν 42 χρόνια, το έργο της Έλλης Αλεξίου, δεν παύει να είναι σημερινό, μιά και τίποτα δεν έχει ουσιαστικά αλλάξει στην ελληνική παιδεία. Οί ίδιες αναχρονιστικές αντιλήψεις και μέθοδοι, οί ίδιοι ταξικοί διαχωρισμοί, μέ την εύνοια των κοινωνικά ισχυρών και την αυστηρότητα που εξαντλείται στους φτωχούς και αδύνατους. Και η συστηματοποιημένη επίδωξη για τον εύνοχισμό της σκέψης και του ήθους του μαθητή, ώστε να ζευτεί αδιαμαρτύρητα στους κάθε είδους καταναγκασμούς που τον περιμένουν στη ζωή του.

Η έκλεκτή λογοτέχνης θγάζει τό έργο από την εμπειρία της και τό ποτίζει μέ την αγάπη της. 30 χρόνια εκπαιδευτικός, έχει ζήσει τό περιβάλλον του σχολείου κ' έχει διώσει τό κλίμα του. Τό συνθέτει μέ άδρες, μικρές σκηνές στην πρώτη πράξη, χαρακτηριστικές της καθημερινότητας ενός Γυμνασίου, για να περάσει στην ανάπτυξη του δράματος στη δεύτερη.

Τό περιστατικό που άφηγείται είναι άληθινό. Στα χρόνια του μεταξικού φασισμού, ένας μαθητής αυτοκτόνησε γιατί άποβλήθηκε άπ' όλα τά Γυμνάσια. Τό έγκλημά του ήταν πώς, σέ μιά έκδρομή, μεθυσμένος, είχε φωνάξει «ζήτω ό Πλαστήρας». Οσοόσο, σημασία δεν έχει τόσο ή πραγματικότητα του περιστατικού, όσο τό ότι αναπτύσσεται μέ θεατρική δεξιοότητα, πρώτα για να συνθέσει ένα δρά-

ΕΛΛΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ «ΜΙΑ ΜΕΡΑ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ» ΑΠΟ
ΤΗΝ «ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ» ΣΤΟ ΚΑΒΑ

«Μία μέρα στο γυμνάσιο», σκηνή από τό έργο της Έλλης Αλεξίου, στο θέατρο «Κάβια».

μα κ' ύστερα για ν' άναδείξει μιά κατάσταση. Ο μαθητής τιμωρείται όχι για τό παράπτωμα — που είναι συγγνωστό σέ άλλους — αλλά για «παραδειγματισμό» και για «σκοπιμότητα» (για να

μην «κακοχαρακτηριστεί» τό Γυμνάσιο). Και τιμωρείται αυτός, γιατί είναι φτωχός κι άπροστάτευτος: ένα παιδί, όρφανό της μικρασιατικής καταστροφής.

Στή συνεδρίαση των καθηγητών, που άποτελεί τη δεύτερη πράξη, έκδηλώνονται και κρίνονται τά πρόσωπα του έργου, πλατύ δειγματολόγιο από χαρακτηριστικούς τύπους, που όλοι έχουμε γνωρίσει στη σχολική μας ζωή. Πλάι στους προοδευτικούς και ανθρωπιστές επιστήμονες, που θαρραλέα μάχονται για τίς πεποιθήσεις τους, οί δουλικοί και ύποκριτές, οί δειλοί, οί μικρόμυαλοι, οί ζεμανφουτίστες, οί ρουσφετολόγοι. Και οί πιστοί και συνειδητοί ύπηρετές του κατεστημένου που — προωθημένοι πάντα στις ύπεύθυνες θέσεις — δεν έχουν πάψει να επιβάλλονται. Πρόσωπα σκισσαρισμένα σωστά, μέ ακρίβεια, που παίρνουν την αντιπροσωπευτικότητα των τύπων.

Η σκηνοθεσία (Νίκος Παπαδόκης), μέ τά περιορισμένα υλικά μέσα που διέθετε, μπόρεσε να πραγματοποιήσει μιάν επιμελημένη, ζωντανή παράσταση που προέβαλε τό ανθρώπινο και κοινωνικό περιεχόμενο του έργου. Τά πρόσωπα έρμηνεύτηκαν μέ πειστική ακρίβεια άπό την Αννίτα Γαβριήλ, τη Μαίρη Χήναρη, τη Σόνια Χαλκιά, την Κατερίνα Ζήση, τον Νίκο Ευθάλη, τον Θανάση Σκαρλίγκο, τον Γιώργο Ζωγράφο, τον Βασίλη Κουρή, τον Αντρέα Παπασπύρου, τον Παύλο Χαϊκάλη, τον Στάθη Σαμαρντζή, τον Βασίλη Βγενόπουλο, τον Αντώνη Μπαμπούνη και τον Δημήτρη Δημητρούλια. Ένα σωστό, άπλό σκηνικό, συνέθεσε ή Αφροδίτη Κουτσουδάκη.